

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 10g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 264¹ alin. (1) și alin. (4)
din Codul penal

CHIȘINĂU

2 iunie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 7 februarie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 2 iunie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate:

- a textului „stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat” din articolul 264¹ alin. (1);

- a textului „persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport” din articolul 264¹ alin. (4);

- a textului „se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 1 an” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal al Republicii Moldova,

ridicată de către dl avocat Serghei Rusu în interesul inculpatului Serghei Pogor, în dosarul nr. 1-160/2018, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dna Victoria Railean, judecător în cadrul Judecătoriei Căușeni, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Căușeni, sediul central, se află în examinare cauza penală privind învinuirea dlui Serghei Pogor de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal [*Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe*].

4. Pe 22 ianuarie 2020, dl Serghei Rusu, apărător ales al dlui Serghei Pogor, a depus o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor menționate *supra* la § 1 din prezenta Decizie.

5. Prin Încheierea din 29 ianuarie 2020, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 264¹ Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în **stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat** sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

[...]”

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1)–(3), săvârșite de către o **persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport,**

se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 1 an.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că textul „stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat” din articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal nu este previzibil, deoarece nu stabilește cu claritate dacă testarea alcoolscopică este suficientă pentru tragerea la răspundere penală sau este obligatorie și examinarea medicală cu recoltarea probelor biologice în vederea stabilirii vinovăției pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

9. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul „persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal creează confuzii la interpretarea și aplicarea legii. Legislatorul a prevăzut sancțiuni pentru conducerea mijlocului de transport de către o persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport, însă, în opinia autorului, nu a stabilit faptul dacă persoanele care au permisul de conducere anulat pot fi trase la răspundere penală în conformitate cu prevederile articolului 264¹ alin. (4) din Codul penal.

10. Potrivit autorului excepției, la adoptarea Legii nr. 138 din 19 iulie 2018, care a modificat, *inter alia*, sancțiunea pentru infracțiunea prevăzută în articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal, nu au fost respectate normele de tehnică legislativă, ceea ce contravine articolului 23 din Constituție. De asemenea, autorul menționează că modificările sancțiunii articolului 264¹ alin. (4) din Codul penal, operate prin Legea nr. 138 din 19 iulie 2018, nu au fost argumentate printr-o notă informativă și lipsesc avizele autorităților publice.

11. În consecință, potrivit autorului sesizării, prevederile contestate nu sunt conforme cu exigențele standardului calității legii și sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit următoarele condiții de admisibilitate a unei excepții de neconstituționalitate:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate (a se vedea HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv).

14. Cu privire la prima condiție, Curtea observă că autorul excepției contestă unele prevederi din Codul penal. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

15. Cu privire la a doua condiție, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către un subiect care beneficiază de acest drept în conformitate cu articolul 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Cu privire la a treia condiție, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unei cauze penale privind învinuirea dlui Serghei Pogor de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal. Instanța urmează să aplice prevederile legale contestate, fapt pe care Curtea îl confirmă.

17. De asemenea, Curtea menționează că prevederile criticate nu au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate.

18. O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi judecată în fond este incidența unui drept fundamental din Constituție în cauza concretă. În prezenta cauză, Curtea reține că autorul excepției pretinde că prevederile criticate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 22 [*neretroactivitatea legii*] și 23 alin. (2) [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție.

19. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 1 alin. (3) din Constituție, care se referă la principiul preeminenței dreptului, Curtea, în jurisprudența sa, a reținut că acesta instituie o valoare cu caracter general și nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 18; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 28; DCC nr. 17 din 10 februarie 2020, § 16; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 21).

20. În condițiile în care motivarea excepției de neconstituționalitate invocată în sprijinul obiecțiilor formulate în prezenta cauză se axează, în esență, pe ideea că prevederile criticate încalcă exigențele legalității incriminării [articolul 22] și contravin principiilor constituționale referitoare la calitatea legii [articolul 23 alin. (2)], Curtea va analiza incidența acestor prevederi constituționale.

21. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 23 alin. (2) din Constituție în partea ce ține de claritatea și previzibilitatea unei norme juridice, Curtea amintește jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în care se precizează că legea nu trebuie neapărat să fie însoțită de certitudini absolute (*Hertel v. Elveția*, 25 august 1998, § 35). De asemenea, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, formularea acestora nici nu poate prezenta o precizie absolută. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal (*Del Rio Prada v. Spania*, 21 octombrie 2013, § 92).

22. Unul din textele legale contestate „stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat” face parte din prevederile articolului 264¹ alin. (1) din Codul penal, care incriminează conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe. Curtea notează că norma de referință din partea generală a Codului penal, *i.e.* articolul 134¹², prevede expres care sunt concentrațiile de alcool care determină starea de ebrietate cu grad avansat.

23. Din argumentele sesizării, Curtea observă că autorul excepției pretinde că textul de lege criticat „stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat” ar contraveni articolelor 22 și 23 alin. (2) din Constituție, deoarece este în neconcordanță cu prevederile Regulamentului privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009. Acest Regulament stabilește la pct. 11 lit. g) obligația persoanei investite cu dreptul de efectuare a testării alcoolscopice să conducă subiectul, în cazul în care concentrația de alcool în aerul expirat corespunde stării de ebrietate cu grad avansat de alcoolemie, la o instituție medicală abilitată pentru efectuarea examinării medicale și acordarea asistenței narcologice necesare.

24. Curtea nu poate reține critica potrivit căreia dispozițiile legale contestate sunt în contradicție cu alte acte normative de aceeași categorie sau cu acte infralegale, în prezenta cauză, cu Regulamentul privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și a naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009. În acest sens, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acestui text cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, dar nu raportarea la alte norme infraconstituționale sau compararea prevederilor mai multor legi între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 40 din 21 decembrie 2017, § 29, DCC nr. 139 din 12 decembrie 2019, § 25; DCC nr. 29 din 16 martie 2020, § 27). Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale nu constituie o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și aplicare a legii, a cărei rezolvare revine instanțelor de judecată.

25. Totodată, obiect al sesizării îl constituie și sintagma „persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal.

26. Curtea observă că, potrivit articolului 264¹ alin. (4) din Codul penal, răspunderea penală se agravează pentru persoanele care săvârșesc acțiunile prevăzute la alineatele (1)–(3) ale aceluiași articol în una din următoarele circumstanțe: fie persoana a fost privată de dreptul de a conduce mijlocul de transport, fie persoana nu deține permisul de conducere. Potrivit articolului 65¹ alin. (3) din Codul penal, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere, în modul stabilit de lege. Astfel, persoanele cărora li s-a anulat dreptul de a conduce mijloace

de transport se încadrează în categoria persoanelor care nu dețin permis de conducere.

27. Prin urmare, Curtea nu poate reține criticile autorului excepției de neconstituționalitate referitoare la neclaritatea textului „persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal, deoarece prevederile criticate conțin suficiente repere pentru a fi considerate accesibile, clare și previzibile la incriminarea faptei și la stabilirea pedepsei.

28. Al treilea capăt de cerere, astfel cum a fost formulat în sesizare, se referă la unele prevederi din sancțiunea articolului 264¹ alin. (4) din Codul penal. Cu referire la pretinsa lipsă de previzibilitate a textului „se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 1 an” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal, Curtea reține că incriminarea faptelor și stabilirea pedepsei pentru ele reprezintă prerogativa Parlamentului (articolul 72 alin. (3) lit. n) din Constituție), care poate modifica sau completa legislația penală în funcție de politica penală a statului, respectând principiile constituționale (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 20 din 11 februarie 2019, § 19; DCC nr. 2 din 19 ianuarie 2017, § 18).

29. Curtea observă că criticile autorului excepției se referă, în esență, la lipsa unei note informative și a unor avize care ar justifica modificarea sancțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal operată de legislator prin Legea nr. 138 din 19 iulie 2018. În acest sens, Curtea reiterează că, potrivit jurisprudenței sale, Constituția stabilește că Parlamentul trebuie să respecte anumite condiții atunci când adoptă o lege organică, și anume, cvorumul decizional, votul majorității deputaților aleși, examinarea în cel puțin două lecturi, trimiterea legii spre promulgare și publicarea legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova [articolele 74 alin. (1), (4) și 76]. Aceste cerințe sunt de rang constituțional, în timp ce alte reguli de ordin procedural sunt stabilite prin Regulamentul Parlamentului, în baza principiului autonomiei regulamentare, prevăzut de articolele 64 alin. (1) și 72 alin. (3) lit. c) din Constituție, nefiind susceptibile de controlul constituționalității (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 45; HCC nr. 27 din 17 noiembrie 2015, § 62; DCC nr. 45 din 18 mai 2020, § 26; DCC nr. 17 din 7 noiembrie 2013, § 66; DCC nr. 5 din 28 septembrie 2000). Prin urmare, în prezenta cauză, Curtea nu are competența de a controla constituționalitatea unor aspecte ce țin de tehnica legislativă referitoare la oportunitatea expertizelor și a avizelor proiectelor de legi, motiv pentru care o asemenea critică este inadmisibilă.

30. De asemenea, Curtea menționează că, deși autorul a invocat încălcarea articolului 22 din Constituție în toate cele trei capete de cerere, acesta nu și-a motivat criticile de neconstituționalitate în raport cu principiile constituționale referitoare la legalitatea incriminării. Nu a fost motivată pretinsa neconformitate a dispozițiilor criticate cu prevederile constituționale ale articolului 22 și nici nu s-a demonstrat raportul contradictoriu dintre ele. În situații similare, Curtea a respins ca

inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, mutatis mutandis, DCC nr. 145 din 29 noiembrie 2018, § 15; DCC nr. 102 din 3 octombrie 2019, § 17; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 23, DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, §20; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31).

32. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate:

- a textului „stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat” din articolul 264¹ alin. (1);

- a textului „persoană care nu deține permis de conducere sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport” din articolul 264¹ alin. (4);

- a textului „se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 1 an” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal al Republicii Moldova,

ridicată de către dl avocat Serghei Rusu în interesul inculpatului Serghei Pogor, în dosarul nr. 1-160/2018, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 2 iunie 2020

DCC nr. 54

Dosarul nr. 10g/2020